כדאמרי אינשי ואי בעי אפילו טובא נמי. מפנין "ומאי *אבל לא את האוצר" שלא יגמור כולו(א) דילמא אתי אשוויי גומות אבל אתחולי מתחיל ומני ר"ש היא דלית ליה מוקצה. ת"ר "אין מתחילין באוצר תחלה אבל עושה בו שביל כדי שיכנס ויצא "עושה בו שביל" והא אמרת "אין מתחילין"? הכי קאמר עושה בו שביל ברגליו בכניסתו וביציאתו תנו רבנן תבואה *צבורה בזמן שהתחיל בה מע"ש מותר להסתפק ממנה בשבת ואם לאו אסור להסתפק ממנה בשבת דברי ר"ש ר' אחא מתיר כלפי לייא? אלא אימא דברי ר' אחא "ורבי שמעון מתיר. תנא כמה שיעור תבואה *צבורה? לתך בעא מיניה רב נחומי בר זכריה מאביי שיעור תבואה *צבורה בכמה? אמר ליה הרי אמרו שיעור תבואה צבורה לתך איבעיא להו הני ארבע וחמש קופות דקאמר בארבע וחמש קופות אין טפי לא אלמא למעוטי בהילוכא עדיף או דילמא למעוטי משוי עדיף? ת"ש דתני חדא "מפנין אפילו ארבע וחמש קופות של כדי שמן ושל כדי יין" ותניא אידך "בעשר ובחמש עשרה" מאי לאו בהא קמיפלגי: דמר סבר מעוטי בהילוכא עדיף ומר סבר מעוטי במשוי עדיף, לא, דכ"ע מעוטי בהילוכא עדיף ומי סברת "בעשר ובחמש עשרה" אקופות קאי, אכדין קאי ולא קשיא: הא דמשתקלי חד חד בקופה והא דמישתקלי תרי תרי והא דמשתקלי תלתא תלתא ובדקורי דהרפניא איבעיא להו הני "ארבע וחמש דקאמר אע"ג דאית ליה אורחין טובא או דילמא הכל לפי האורחין ואת"ל הכל לפי האורחין חד גברא מפני לכולהו או דילמא גברא(ב) וגברא מפני לנפשיה? ת"ש דאמר רבה אמר רבי חייא פעם אחת הלך רבי למקום אחד וראה מקום דחוק לתלמידים ויצא לשדה ומצא שדה מלאה עומרים ועימר רבי כל השדה כולה (שמע מינה הכל לפי האורחין) ורב יוסף א"ר הושעיא פעם אחת הלך ר' חייא למקום אחד וראה מקום דחוק לתלמידים ויצא לשדה ומצא שדה מלאה עומרים ועימר ר' חייא כל השדה כולה "שמע מינה הכל לפי האורחין, ועדיין תבעי לך חד גברא מפני ליה לכולא או דילמא כל גברא וגברא מפני לנפשיה? ת"ש "ועימר רבי" ולטעמיך רבי בדנפשיה עימר? אלא צוה ועימר ולעולם כל חד וחד מפני לנפשיה: מפני האורחין וכו': א"ר יוחנן גדולה הכנסת אורחין כהשכמת בית המדרש דקתני מפני האורחין ומפני בטול בית המדרש ורב דימי מנהרדעא אמר יותר מהשכמת בית המדרש דקתני "מפני האורחין" והדר "ומפני בטול בית המדרש" *אמר רב יהודה אמר רב גדולה הכנסת אורחין מהקבלת פני שכינה דכתיב °ויאמר *(ה') אם נא מצאתי חן בעיניך אל נא תעבור וגו' א"ר אלעזר בא וראה שלא כמדת הקב"ה מדת בשר ודם: מדת ב"ו אין קטן יכול לומר לגדול "המתן עד שאבא אצלך" ואילו בהקדוש ברוך הוא כתיב ויאמר *(ה') אם נא מצאתי וגו' אמר רב יהודה בר שילא א"ר אסי א"ר יוחנן "ששה דברים אדם אוכל פירותיהן בעולם הזה והקרן קיימת לו לעולם הבא ואלו הן הכנסת אורחין וביקור חולים *ועיון תפלה והשכמת בית המדרש והמגדל בניו לתלמוד תורה "והדן את חברו לכף זכות, איני והא אנן *)תנן אלו דברים שאדם עושה אותם ואוכל פירותיהן בעולם הזה והקרן קיימת לו לעולם הבא ואלו הן: כיבוד אב ואם וגמילות חסדים והבאת שלום שבין אדם לחברו "ות"ת כנגד כולם **) [הני אין, מידי אחרינא לא]? הני

פינה את העומרים

כרמלית הואי ובפחות פחות מד' אמות

אברהם הניח השכינה כדי לקבל אורחין

תורה אור

בראשית יח

---

*) פאה פ"ק מ"א קדושין לט: ע"ש

**) ס"א

כדאמרי אינשי · תשבון קטן תחילה ואם יצטרך ליותר יפנה יותר משום הכי נקט ד' ברישא והדר חמשה וה"ה אפילו טובא: שלא יגמור · משום אשווי גומות: ברגלו · מפנה ברגלו לכאן ולכאן דרך הליכתו דלא הוי טלטול: תבואה צבורה · מוכחא מילתא דאוקמה לאוצר: להסתפק · להאכיל לבהמתו: אסור דברי ר"ש ורבי אחא כו': כלפי לייא · כנגד היכן פונה הדבר הזה האמור להיפך ר"ש מתיר מוקצה בכל מקום וכאן הוא מחמיר: לייא · היכן כגון אגבי לנהרא כגבי לייא דברכות (דף נח.): לתך · אבל בציר מהכי לאו אוצר הוא: לתך · חצי כור הוא ט"ו סאין: כד' וה' קופות אין טפי לא · בקופות עצמן הוא יפנה וימלאם אם ירצה או שק בכתפו שיעור קופה בפעם אחת אבל טפי להלך יותר מה' פעמים כגון לפנות בכלים קטנים וירבה בהילוך לא: למעוטי בהילוכא עדיף · ואע"ג דאפושי משוי הוא: או דילמא מעוטי משוי עדיף · ואם בא לפנות בכלים קטנים כשיעור ה' קופות מותר ולרב חסדא קבעי לה דאמר ה' דוקא: בי' ובט"ו · קס"ד אקופות קאי לומר שמפנה בקופות קטנות וירבה בהילוך: אכדין קאי · ולא פליגי והכי קאמר בי' בט"ו יפנה באותן ה' קופות: הא דמשתקלי חדא בקופה · הך דתנא ד' וה' ולא נחת למנייתא דכדין איירי בכדין גדולים דמשתקלי חדא בקופה והך דתנא בי' וט"ו איירי בכדים בינונים ובכדין קטנים עשר כדמשתקלי תרי תרי בקופה ט"ו כדמשתקלי תלתא תלתא בקופה דקטנים: כי דקורי דהרפניא · *בכדין של הרפניא: איבעיא להו · אליבא דרב חסדא: דחוק לתלמידים · שאין מקום לתלמידים להושיב: ועימר · פנה את העומרים וכרמלית הוא ובפחות פחות מד' אמות: ש"מ ועימר רבי · אלמא חד גברא פניהו: רבי בנפשיה עימר · בתמיה וכי אורחיה דנשיא בהכי: כהשכמת בית המדרש · מדשוי להו במתני' כי הדדי: מהשכמת בית המדרש · דתנא דידן אקדמה ברישא: אל נא תעבור · והניחו והלך לקבל האורחים: ועיון תפלה · לכוין בתפלתו

של כדי שמן ושל כדי יין · והא דתנן בפ' המביא (ביצה דף כט:) כדי יין לא יביאם בסל ובקופה, היינו ממקום רחוק דמיחזי כעובדין דחול אבל הכא בביתו: **דכולי** עלמא למעוטי בהלוכא עדיף · לא מצי למימר למעוטי במשוי עדיף דההיא דקתני ד' וה' קופות לא מצי סבר הכי דא"כ הוה ליה למיתני בעשר וט"ו כשיעור ה' קופות וא"ת והא תנן בפרק אין צדין (שם דף כה.) שחטה בשדה לא יביאנה במוט ובמוטה אלא מביאה לאיברים אף על גב דמפיש בהילוכא התם שאני דאיכא טירחא יותר מדאי להביאה שלימה א"נ משום דמיחזי כמוליכה למכור בשוק והא דאמרינן בריש שואל (לקמן דף קמח·) היכי ליעבד דמליא בחצבא רבא תימלי בחצבא זוטא קא מפשא בהילוכא דמליא בחצבא זוטא תמלא בחצבא רבא קא מפשא במשוי התם כיון שנהגו למלאות המים בחצבא רבא או בחצבא זוטא קשה להם לשנות מכמות שנהגו: **אע"ג** דאית ליה אורחין טובא או דילמא הכל לפי האורחין · מכאן יש להוכיח דהא דתנן במתניתין ד' וה' קופות הוי אפי' בשביל אדם אחד דאי הוי כמי לפי האורחין אמאי נקט ד' וה' ועוד מדלא מספקא ליה אי חד מפני כולהו או כל חד לנפשיה אלא באת"ל הכל לפי האורחין משמע הא אם אמר אף על גב דאיתרמו ליה אורחין טובא ליכא לאיסתפוקי ואי אמרינן דד' וה' קופות הוי לפי האורחין אכתי איכא לספוקי אי חד גברא מפני לכולהו או כל חד מפני לנפשיה אלא משמע דפשיטא דד' וה' אינן לפי האורחין אלא אפילו לצורך אדם אחד: **ולטעמיך** רבי בנפשיה עימר · פי' כל השדה כולה: **דכתיב** ויאמר ה' אם נא מצאתי חן וגו' · קסבר כמאן דאמר בשבועות (דף לה:) דהאי השם קדש דאיכא מאן דאמר התם שהוא חול שלמלאכים היה מדבר שהיו מזומנים: **אוכל** מפירותיהן בעולם הזה · בפ"ק דקדושין (דף לט:) מפ' דהייתו אם היתה *שקולה מכרעת דשכר מצות בהאי עלמא ליכא: כיון

וכן משנה דהכא פליגא אר' יעקב דס"ל בסוף פרק קמא דקדושין דשכר מצוה כו' רש"ל · ואפשר לפרש כוונת התוספות בלא הגה"ה שרוצים ליישב גם למאי דלא תירצו התם הקושיא באופן אחר דהני מצות הקרן כולה קיימת לעוה"ב לאפוקי שאר מצות ומתרצי תוס' דא"א לפרש כן דשכר מצוה בהאי עלמא ליכא אליבא דכ"ע ולא פליגי התם אר"י אלא בפירות ודוק כ"מ ומהרש"א גרס דשכר מצוה בהאי עלמא איכא:

◆

רבינו חננאל

מתחילין באוצר תחלה ולא בתבואה צבורה. ומדבעא רב נחומי כמה שיעורי תבואה צבורה · ותנא כמה שיעור תבואה צבורה לתך ש"מ דהלכתא כתני מתניתא מדקשינן לפרושי טעמייהו ויש מי שאומר הלכתא כשמואל דמוקים למתניתין כרבי שמעון דלית ליה מוקצה והלכתא כוותיה. ולתך זה האמור כאן הוא שיעור הקופות ששנינו במשנתנו · ואע"ג דלא איתאמרא בהדיא בגמרא דילן הא איתפרש בתלמוד א"י · ר' זעירא שאל לר' יאשיה כמה שעור הקופות א"ל נלמד סתום מן המפורש דתנינן תמן בג' קופות של ג' ג' סאין תורמין את הלשכה · ושיעור לתך חצי כור והוא ט"ו סאין · נמצא שעור המשנה והברייתא שיעור אחד · וכדאוקמה רב חסדא למתני' ד' מה' · והכין שמעתא דא סלקא ועלה קמבעיא לן מעוטי בהלוכא עדיף או מעוטי במשוי עדיף · ואמרי' ת"ש דתני חדא מפנין אפילו ד' וה' קופות של כדי יין וכדי שמן · ותניא אידך בעשר ובחמש עשרה · ואוקימנא להו דכ"ע מעוטי בהילוכא עדיף · ושיעורם אחד הם · ואכדין קאי ולא אקופות והא מתניתא דקתני חמש הכין פירושא · חמש כדות גדולות שאין מכילה הקופה יותר מכדה אחת · והא מתניתא דקתני בעשר ובחמש עשרה בעשר כדות בחמש קופות והן בינוניות שנמצאו ב' כדות בכל קופה והא דתני ט"ו ג' כדות בכל קופה והא דמשתקלי תלת כדי בכל קופה כגון דקורי הרפניא פי' כדות שעושין בהרפניא והן קטנות ונוטלות ג' ג' בקופה שנמצא שיעור משקל כל כדה קטנה סאה והבינונית סאה וחצי · והגדולה ג' סאין. ותוב איבעיא לן הני דקא מפנינן ד' או ה' קופות מפני האורחין אע"פ דאית ליה אורחין הרבה אין לו רשות לפנות יותר מזה השיעור או דילמא הכל לפי האורחין ועוד בעיא אחרת כשמפנין אחד מפנה לכולן או כל אחד מפנה לעצמו ואיפשיטא שמעתא הכל לפי האורחין אם יש לו אורחין הרבה מפנין להן כל צרכן. ובאנו לדקדק מדקתני ועימר רבי את כל השדה שאחד מפנה לכולן (ולא עמר) [ודחינן וליטעמיך] וכי ר' בעצמו עימר אלא צוה ועימרו · ולעולם כל חד וחד לנפשיה וכיון דלא איפשיט בהדיא חד מפנהו לכולהו מחמרינן לפנויי כל דחד וחד לנפשיה דאיסורא הוא. וסתמא לחומרא · זה נכון לפנות כל אחד לעצמו ומסתייעא הא מילתא מהא (לעיל דף קכ"ו ע"ב) דא"ר חנניה פעם אחד הלך למקום אחד ומצא נדבך של אבנים ואמר לתלמידיו צאו וחשבו כדי שנשב עליהן למחר ולא סמך במחשבתו שלו אלא הצריך כל אחד לעצמו וכדר' אמי ור' אסי אליבא דר' יוחנן כל אחד כטעמיה. פי' נדבך של אבנים אבנים סדורות זו ע"ג זו · ושפשפום לפשפשם ברגליהם. סואר של קורות קורות נתונות זו ע"ג זו · גשוש בלשון ישמעאל עירים ספינות נגדר בלשון ישמעאל מתרו ופינוי לבית המדרש ולאורחים והכנת מקום לישיבתם שניהם שוין בדבר מצוה ושאר השמועה פשוטה היא · והא דתנן מפנין ד' ה' קופות · ה"מ לדבר מצוה מדקתני מפני האורחין ומפני

רב נסים גאון

כמה שיעור תבואה לתך · הלתך הוא חצי כור והוא ט"ו כי הכור הוא ל' סאה והכור והחומר מדה אחת כי תרגום חומר כורא כמו שאתה מוצא ביחזקאל (מה) האיפה והבת תוכן אחד להם ואמר התרגום מכילת וביתא פוקס חד יהי לכון סכום תלת סאין למיסב מעשר כורא הרי נתברר לו מיכן כי החומר הוא כור וכי הבת היא ג' סאין ואמר אחר כך כי עשרת הבתים הומר נמצא שיעור הכור ל' סאין ושם אמר (הושע ג) וחומר שעורים ולתך שעורים ואמרו חכמינו בפרק גיד הנשה (חולין דף צב) אלו ארבעים וחמשה צדיקים החומר ל' ולתך ט"ו הכל מ"ה נתקיים לך כי הכור הוא שני לתכים:

[ביצה לו.]

[מלת צבורה ליתא בשאלתות פרשת ויקרא סי' יא]

[ג"י ליתא שם]

[ג"י ליתא שם]

[שבועות לה:]

[נ"ל אדני]

[נ"ל אדני]

[עי' תוספות לעיל קיח: ד"ה עיון ותוספות ברכות לב: ד"ה כל ותוס' ב"ב קסד: ד"ה עיון]

הגהות הב"ח

(א) גמ' שלא יגמור כולו (דילמא וכו' גומות) תא"מ ונ"ב ס"א מוחק: (ב) שם או דילמא גברא וגברא:

[ועי' בפרש"י ב"מ פד. ותוס' חולין ד. ד"ה דקורא]

גליון הש"ס

גברא גדולה הכנסת אורחים · עי' ב"מ דף פו ע"א ובתוספות שם ד"ה מזיים:

ב א מיי' פכ"ו מהל' שבת הלכה טו טוש"ע שם:

ג ב ג מיי' שם הלכה יד וטו:

ד ד טוש"ע שם סעיף ב:

ה ה ו מיי' וסמג שם טוש"ע שם ס"ג:

ו ז מיי' פי"ד מהלכות אבל הלכה ב:

ז ח סמג עשין יב:

ח ט מיי' פ"ה מהלכות דעות הלכה ז ופכ"ג מהלכות סנהדרין הלכה י טוש"ע ח"מ סימן יז סעיף י:

ט י מיי' פ"ג מהלכות ת"ת הלכה ג סמג שם טוש"ע י"ד סימן רמו סעיף יח:

מבנה
◇ שאלות סביב מספר הקופות שמותר לפנות

נושא:
למעוטי בהילוך
למעוטי במשוי
איזה עדיף

מבנה
דתני חדא/אידך
ב' מקורות שהובאו לאור נושא הנ"ל

נושא:
שאלה - 1) הני ד' וה' קופות אפילו אם יש לו הרבה אורחים
2) את"ל לפי האורחים אדם א' בלבד מפנה הכל או כל אחד מפנה לעצמו

מבנה
△ מעשים שהובאו כדי לפשוט שאלה הנ"ל

נושא/מבנה
△ גדולה הכנסת אורחים...

נושא
פירותיהם בעוה"ז והקרן קיימת לעולם הבא